

- Klarar SMoK krisen?

sid 4-5

- Festivalen är över

sid 6-10

- SMoK kan bättre

sid 12

Kultur

SMOCKAN

Nr 4 Sep 2004

- Rapport från Rikskonferensen

sid 14-16

- Orca orkar mer

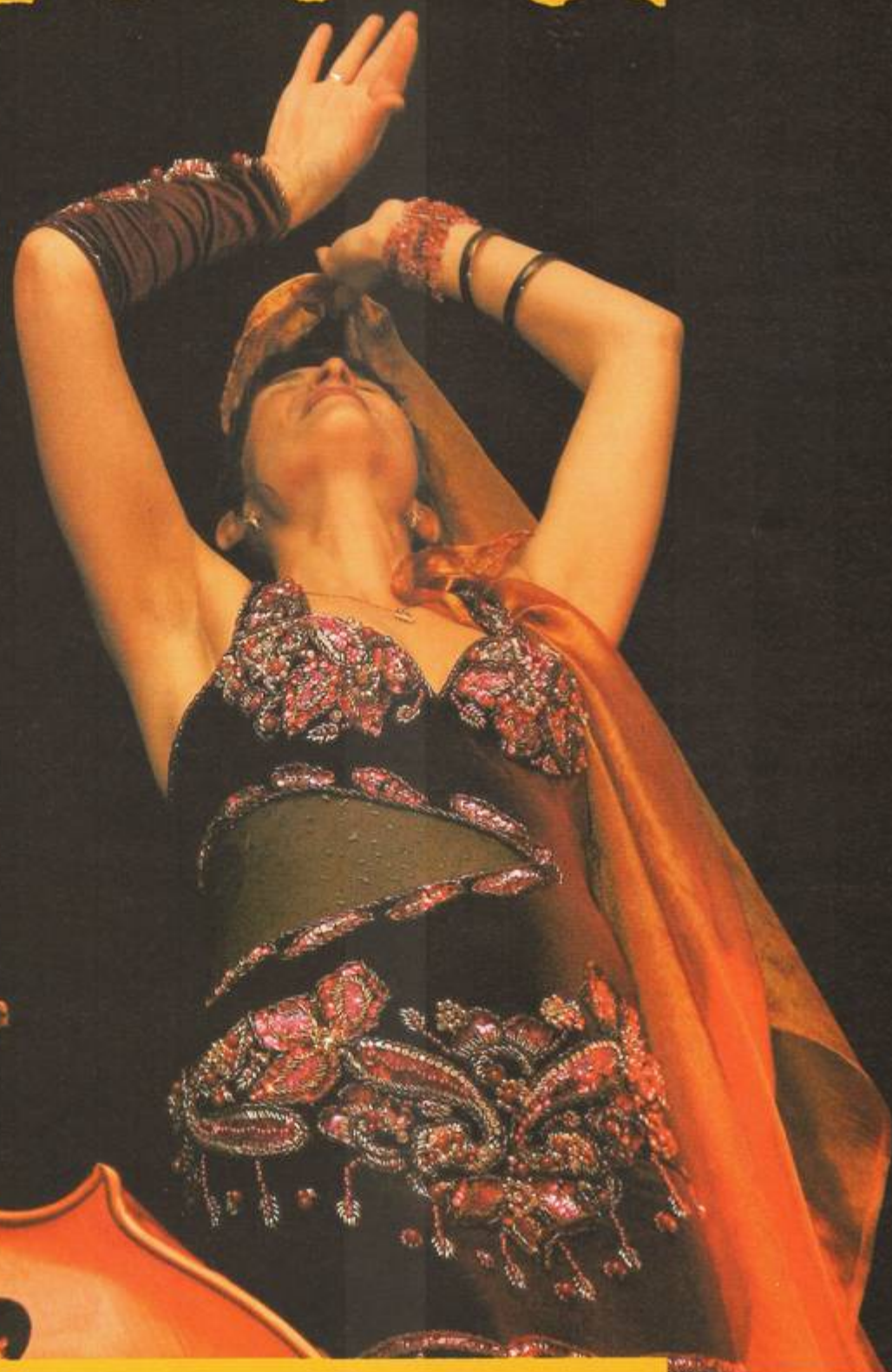
sid 18

- Skolan missar artistgrunder

sid 20-21

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd - SMoK

KULTURSMOCKAN
4
2004

SLAGKRAFTIG KULTURTIDNING

Kulturministern satsar på de stora elefanternas dans

Vi ger i det här numret av Smockan ett stort utrymme till den allvarliga situationen för SMoK. Detta efter SMoK:s och den danska systerorganisationen DAMUSA:s genomförande av den 8:e Europeiska Ungdomsmusikfestivalen i Malmö-Köpenhamn i maj 2004.

Här finns anledning till djupa reflektioner kring intentioner, händelseförlopp, förmåga, utfall och inte minst kring det obefintliga stödet från nationell nivå till en så stor barn och ungdomssatsning.

Över 7 000 kulturaktiva barn och unga från mer än 20 länder samlades med sina lärare i Sverige för att mötas och ge föreställningar i Öresundsregionen, en region som regeringen väl sagt sig satsa på. Istället verkar det nu ha svängt till förmån för Östersjön. Ätminstone vad festivaler beträffar.

Jag har i sammanhanget svårt att förhålla mig odelat entusiastisk till Marita Ulvskogs envetna besked till SMoK om att inga pengar överhuvudtaget fanns från Kulturdepartementet för att stödja Ungdomsmusikfestivalen, då hon därefter med kort varsel ger 1 miljon till den nyligen genomförda Östersjöfestivalen som initierats av tre privatpersoner med Esa-Pekka Salonen i spetsen.

Det bidraget motiverar hon med att den festivalen sker "mellan högtstående konstnärliga institutioner och fantastiska konstnärer, det kunde vi helt enkelt inte säga nej till" (ur P2, Mitt i musiken 19/8).

Ryska staten har också gått in med en miljon till samma festival.

Även Ungdomsmusikfestivalen arrangerades av två länders organisationer och vårt grannland Danmarks kul-

turdepartement beviljade raskt 1 miljon DKR till våra Europeiska ungdomars festival, en utsträckt hand om samarbete som vårt Svenska kulturdepartement alltså ihärdigt avböjde.

Jag ska inte ställa kultur mot kultur men hur ska man tolka en kulturpolitik som så utmanar genom att premiера de stora och vuxna elefanternas dans på Berwaldhallen och på Operan framför tältande ungdomar på Limhamnsfältet i Malmö, tillresta från hela Europa?

Det tål att påminna om att bredd och spets är beroende av varandra.

Näväl, att gnälla och klaga är trist och inget är som bekant rättvist här i världen.

Nu lär det bli till att gå till botten – till samma nivå som SMoK:s nuvarande ekonomiska status alltså – med en del viktiga ingredienser i och kring SMoK inför framtiden.

Att med jämna mellanrum ägna sig åt översyn och granskning av en organisation tillhör dock det nödvändiga för en frisk utveckling så det ska vi ta tag i med kraft önskar jag. Hoppas också att vi blir många fler som vill delta i det analysarbetet så vi får dansa tillsammans i såväl de stora som de mindre elefanternas dans fortsättningsvis.

STEFAN ANDERSSON

INNEHÅLL

i detta nummer

Ledare.....	2	Men jag bade kul.....	10	Driftig uppstickare.....	18-19
Kort från SMoK.....	3	Per Nilsson – Hallå där.....	11	Mer för mindre.....	19
I backspegeln.....	4-5	Tänk framåt.....	12	De kan artisteri.....	20-21
Festival i blåsväder.....	6-10	SMoK:s Rikskonferens.....	14-16	Kulturnytt.....	22
		Och vinnare blev.....	16	Porträttet.....	23
		Sätter ned foten.....	17		

KULTURSMOCKAN

KULTURSMOCKAN
DAUS TRYCK & MEDIA
893 80 BJÄSTA
TEL: 0660-26 61 00
FAX: 0660-22 05 17

ANSVARIG UTGIVARE OCH REDAKTÖR
Stefan Andersson, 0660-825 22
stefan.andersson@smok.se

PROJEKTLEDARE/ANNONSER
Jan Dyllicki, 0660-26 61 05
jan.dyllicki@dau.se
Annonsprislista kan laddas ned som pdf-fil från hemsidan www.dau.se

GRAFISK FORMGIVNING
Johnny Altelind, 0660-26 61 31
johnny.altelind@dau.se

REPRO • PRODUKTION • TRYCK
DAUS Tryck & Media, Bjästa

MEDVERKANDE I DETTA NUMMER
Per Sjöberg
Stefan Andersson
Stefan Franzén
Leif Karlsson
Linnea Sörensen-Isaksson
Olof Wigren
Dag Krafft
Inger Carlönberg
Hans Skoglund

OMSLAGSFOTO:
Stefan Andersson

SMoK
Sveriges Musik- och Kulturskoleråd

KulturSmockan utges av SMoK, Sveriges Musik- och Kulturskoleråd

KulturSmockan nästa nummer: v. 43. Manusstopp för annonser: 4 september.

Tipsa Smockan!

Tel: 0660-825 22, 0708-66 03 04
Stefan Andersson

Så rätt men ändå så fel...

– Av Per Sjöberg, Ordförande SMoK –

Ungdomsmusikfestivalen 2004 i Malmö och Köpenhamn hade alla möjligheter att bli en succé. Ett långt förberedelsearbete föregick beslutet om att arrangera festivalen, hejaropen var många från olika håll. Därmed beslutade SMoK-styrelsen i samarbete med våra vänner i Danmark, DAMUSA, att ta på sig uppdraget att på lokalplanet arrangera den 8:e Ungdomsmusikfestivalen med EMU, Europeiska MusikskoleUnionen, som officiell arrangör.

En sak hade vi klart i ett tidigt skede – festivalen skall verkligen bli ett möte mellan ungdomar från de flesta av Europas länder. Just mötet var vad vi framförallt ville utveckla och förstärka i relation till tidigare festivaler. Då kom vi på idén med tältstaden. En gigantisk mötesplats där tusentals ungdomar kunde mötas spontant – spela tillsammans, äta tillsammans, lyssna på musik tillsammans... allt med syftet att på allvar skapa riktigt goda möjligheter till att bygga internationella broar med musik som den gemensamma plattformen.

Planen var perfekt och anmälningarna strömmade in.

Men planer är planer och verklighet är verklighet. Festivalen blev på många sätt lyckad. Det är viktigt att komma ihåg. Många brev, mejl och personliga kontakter bevisar det. Men hur ska vi kunna glädja oss åt det på det sätt vi borde när vi samtidigt har totalt misslyckats med att hantera festivalens ekonomi som slutar på flera miljoner kronor i underskott!?

Den självklara frågan är naturligtvis – hur kunde det gå så illa?

Skälen är många vilka vi skall redovisa så noga vi kan inför våra medlemmar och fordringsägare.

För mig är kanske den största besvikelsen, och en av anledningarna till underskottet, att det visade sig vara så svårt att få engagemang i festivalen från den nationella nivån som exempelvis Kulturrådet och Kulturdepartementet. Inte för att bidrag därifrån hade räddat hela festivalekonomin. Det handlar mer om en känsla av att dra åt samma håll och att bli sedd och tagen på allvar i strävanden som vi ser som mycket viktiga – ungdomar-kultur-internationalisering.

SMoK och DAMUSA är två ideella föreningar som, måhända blöött, tar på sig ett mycket stort ansvar ur både ekonomiskt och organisatoriskt perspektiv när beslutet togs att arrangera den 8:e ungdomsmusikfestivalen.

Syftet med festivalen är helt rätt ur ungdomspolitiskt och kulturpolitiskt hänseende. Likväl sviker den nationella nivån oss totalt. Jag kan inte förstå skälet. Antingen har vi fel i vår bedömning att det är viktigt att satsa på internationella projekt där kultur och ungdomar är utgångspunkterna, vilket inte är sannolikt, eller också har vi ett bidragssystem som är så trögt och svåråtkomligt att det dödar eller försvårar för många goda initiativ. När ideella föreningar som SMoK erbjuder sig att ta på sig värdskapet för ungdomar från hela Europa då är det en god affär för konungariket Sverige att stödja och uppmuntra. Allt annat är snålhet som gränsar till dumhet!

SMoK har aldrig tidigare varit arrangör för festivaler. Det är inte vad vi ser som en huvudarbetsuppgift. Vår roll är i första hand att med en liten effektiv organisation arbeta nationellt med strategiska frågor för musik- och kulturskolorna i Sverige. I den funktionen är vi unika och nödvändiga. Ett musik- och kulturskolesverige utan SMoK är en splittrad bransch utan förmåga att driva sina frågor genom en gemensam plattform. Ett gott exempel på vad en nationellt samlad bransch betyder för att få gehör för sina mål är idrottsrörelsen och deras överenskommelse med staten om "Handslaget". Den hade varit omöjligt att få igenom utan en samlad organisation med stor legitimitet.

Vad jag vill säga med det är att det nu är oerhört viktigt att vi alla med intresse i barn och ungdomars kulturutbildning och kulturutövande i alla dess former gemensamt gör vad som behövs för att vi även framgent skall ha en gemensam nationell intresseorganisation – SMoK. Den ekonomiska situation vi nu befinner oss i är besvärlig men inte olöslig!

Till medlemmar i SMoK

Kallelse

Med anledning av det ekonomiska utfallet av den 8:e Europeiska Ungdomsmusikfestivalen kallas du härmed till extra årsmöte.

Mötet kommer att innehålla information om festivalen och dess utfall plus sedvanliga årsmötesfrågor.

Särskild kallelse med handlingar sänds ut v. 38

Tid och plats: 15 okt, Stockholm (Mer information meddelas i kallelsen)

SMoK:s Rikskonferens

Södertälje tar över SMoK:s rikskonferens 2005

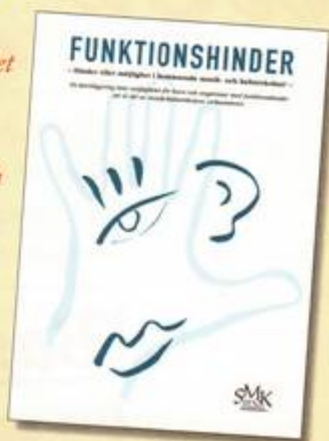
Efter moget övervägande river SMoK:s styrelse upp tidigare beslut om nästa rikskonferens i Kiruna, och beslutar istället att den förläggs till Södertälje. Tidpunkten är 16-18 mars 2005.

En starkt bidragande orsak till detta byte är av ekonomisk art. Bedömningen är att fler konferensdeltagare kommer till Södertälje än till Kiruna, utställarna blir fler och det blir billigare för de flesta som vill medverka på konferensen. I det ekonomiskt besvärliga läge SMoK nu befinner sig efter den 8:e Europeiska Ungdomsmusikfestivalen i Malmö- Köpenhamn är detta beslut nödvändigt anser styrelsen.

Målsättningen är dock att kunna förlägga SMoK:s rikskonferens 2006 till Kiruna istället, de argument som förelåg när det första beslutet tog kvarstår alltjämt.

Kulturrådet avslag kulturprojekt

SMoK fick för drygt ett år sedan ett bidrag från Kulturrådet för att göra en förstudie kring relationen barn och unga med funktionshinder och musik- och kulturskolans verksamheter. Förstudien presenterades i våras inför en stor bredd av intresserade skollära, pedagoger och andra intressenter och skulle ligga till grund för ett flerårigt utvecklingsprojekt.

Studien visar på några angelägna och nödvändiga utvecklingsområden för att förbättra tillgängligheten och som en arbetsgrupp under ledning av SMoK, planerade jobba med i projektförhållande tillsammans med Svenska Kommunförbundet, Specialpedagogiska institutet, Riksförbundet FUB och ett antal skolor.

Planerna var långt framskridna då intentionerna med förstudien redan från start var att gå vidare med ytterligare projektansökan till ett åtgärdsprogram. Nya medel söktes från Kulturrådet som har regeringens uppdrag och ett anslag på 9,5 miljoner kr per år för att öka tillgänglighet till kultur för personer med funktionshinder.

Arbetsgruppens ansökan avslogs i början av sommaren, ett överraskande besked som vållade stor förvåning och bestörtning bland alla som så starkt engagerat sig i det angelägna projektet.

Förstudien kan hämtas hem från www.smok.se klicka på projekt och Funktionshinder – hinder eller möjlighet.

Hur kunde det gå så snett?

- Text och foto: Stefan Andersson -

Sviterna efter den Europeiska Ungdomsmusikfestivalen som SMoK, i början av sommaren, arrangerade tillsammans med den danska systerorganisationen DAMUSA, hotar nu de båda organisationernas existens. Här svarar SMoK:s ordförande Per Sjöberg på Smockans frågor:

Bagatell 6

2 000:-
(exkl moms)

GASPALLEN standard

Sluta skriva!
Pianopall med dubbla gasfjädrar höjer och sänker stolen som vilken kontorstol som helst. Stabil stryktålig stålkonstruktion med stoppad sits.
Nyhet: GASPALLEN ERGO 2500- (exkl moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Åsikterna går starkt isär angående resultatet av festivalen. Hur vill du kommentera det?

- Det är en självklarhet att upplevelsen skiljer sig åt mellan deltagarna. Det finns olika förväntningar när man reser dit och det blir naturligtvis olika upplevelser för olika grupper beroende på var man framträder osv. Dessutom var festivalen delvis nyskapande genom sin tältstad. Ett nytt initiativ som gillades av många men inte av alla. Sen kunde vi ju haft bättre tur med vädret...

Till er som inte är nöjda vill jag säga att jag är verkligen ledsen för det. Jag vet vad mycket arbete som ligger bakom ert deltagande, allt från brödförsäljning till stämrepetitioner. Festivalen går inte att göra om men ni ska veta att festivalorganisationen har gjort sitt allra bästa för att ni skulle bli nöjda och beklagar där vi misslyckats.

Varför arrangerade SMoK och Damusa en Europeisk festival?

- Av tre huvudskäl; svenska och danska ungdomar har deltagit i 7 tidigare festivaler arrangerade av EMU. Det var alltså dags att "bjuda igen"! Festivalen var en möjlighet att manifesteras musik- och kulturskolornas verksamhet både nationellt och internationellt. Båda organisationerna brinner för att ge unga människor stimulans och utbyte av sitt musicerande och festivalen var ett unikt redskap för att nå dessa syften!

Det har klagats en del på bristande organisation, hur såg organisationen ut?

- Festivalen är ett samarrangemang mellan DAMUSA (vår danska systerorganisation) och SMoK. Tillsammans anställde vi projektledare (festivalchef) och biträdande projektledare vilka hade ansvar för allt operativt arbete. Den operativa delen av vår organisation var alltså helt professionell och hade erfarenhet av våra verksamheter och av festivalorganisation. Dessutom knöts ett stort antal specialister och leverantörer av varor och tjänster till organisationen när sådant

behov finns. Det är bara att beklaga de som upplevde att vår organisation var undermålig. Självfallet fanns det brister. Organisationen prövades hårt med anledning av det dåliga vädret och därmed ständiga behov att finna nya och snabba lösningar på nyuppkomna problem.

Hur var du själv engagerad under festivaldagarna?

– Min förhoppning var att kunna uppleva vad som hände vid scenerna och i tältlägret. Men verkligheten blev den att jag till stor del blev knuten till den bod där festivalledningen arbetade och jag fick efter bästa förmåga hjälpa till med att svara på frågor och bistå med alla handa problemlösning. Allt från att öppna Malmömässan sent på kvällen den första dagen till att leta efter försvunna pass...

Mitt allra starkaste minne från festivaldagarna är nog just den första kvällen totala panik och slit för att hitta nytt boende för ca 1000 ungdomar. De flesta hade rest i ett dygn eller mer när dom anlände till Limhamnsfältet. Hungriga och

kommer det att påverka föreningen SMoK?

– Läget är ytterst allvarligt för SMoK. Jag hoppas just nu att vi kan få förståelse från våra fordringsägare och att dom kan acceptera det ackord som kommer att erbjudas. Om så blir fallet så har styrelsen ett mycket svårt och viktigt jobb att rekonstruera SMoK:s ekonomi. Det är ett tufft jobb men det kommer att gå under förutsättning att våra medlemmar och andra anslagsgivare är beredda att stödja oss i den processen.

Vilka glädjeämnen tar du själv med dig från festivalen?

– Det finns många glädjeämnen av både större och mindre format! Det är väl inte varje dag som Malmöborna spontant dansar på gatan? Det inträffade i alla fall när en härlig italiensk grupp spelade från den utescen vi hade placerad vid affärscentrat Triangeln i Malmö. Svängig musik med latininspirerade rytmer fick fart på ett helt gäng malmöbor som nog för en stund tyckte dom var någon helt annan plats på jordklodet!

Jag är också glad över att vi nådde de flesta av de mål som vi satt

upp. Det måste påpekas många gånger att de pengar som festivalen omsatt är användbara till något mycket positivt och konstruktivt.

De cirka 7000 ungdomar som var i Malmö och Köpenhamn har i de allra flesta fall fått upplevelser, möten med andra likasinnade som kommer att vara med som positiva minnen under resten av deras liv!

Vika lärdomar tycker du att arbetet med festivalen har gett?

Som du förstår är erfarenheterna från festivalen nästan oändliga. Vi har som organisation fått lärdomar som definitivt kommer att påverka vårt fortsatta arbete. Min egen slutsats kan sammanfattas med att framgent vara mycket, mycket försiktig att gå in i riskprojekt som på

En festival som också vi arrangörer kommer att minnas för resten av våra liv

något vis kan leda till problem som ligger utanför vår egen förmåga att lösa, om det går fel.

Vilka råd kommer du att ge till nästa land som står i tur att arrangera festivalen?

Där pekar du på en viktig fråga. Nämligen att utvärdera och sprida erfarenheter mellan arrangörerna. Många av våra erfarenheter är säkert tillämpliga för den kommande arrangören som ju är Ungern medan andra delar är unika för de förhållanden som råder lokalt. Exakt vilka råd vi vill ge det vill jag nog formulera tillsammans med festivalledningen.

Vilket var huvudsyftet med festivalen och hur vill du motivera att det uppnåddes?

– Huvudsyftet var att skapa en positiv musikalisk mötesplats på internationell nivå, vilket vi också gjorde. Upplevelserna av festivalen var naturligtvis olika. Vi har inte 7000 deltagare som alla säger att mötet var alltigenom positivt. Men av alla de kontakter vi haft under och efter festivalen så uppväger helt klart det positiva det negativa.

Festivalen producerade närmare 1000 konserter och föreställningar i regionen.

Musik- och kulturskolornas verksamhet exponerades framförallt lokalt och regionalt i tidningar, radio och TV.

Sammanfattningsvis var det en fantastisk, rörlig, omtumlande, kaotisk, glädjefyll, upplevelsefylld... festival som också vi arrangörer kommer att minnas resten av våra liv!

Jag vill rikta ett stort tack till alla som arbetade med och för festivalen – ni gjorde allt som stod i mänsklig makt för att deltagarna skulle få uppleva några härliga festivaldagar – tack!

”Läget är ytterst allvarligt för SMoK

i stort behov av att möta en skön säng så mötte dom istället bortblåsta tält i ett kallt och stormigt Malmö. När vi så småningom fått tillgång till Malmömässan (ett stort tack till Malmömässans personal som ställde upp på ett härligt sätt) och de hemlösa grupperna anlände dit så minns jag speciellt våra vänner från Kristinehamns musikskola som med gott humör slumrade in i sina sovsäckar på det hårda cementgolvet. Över deras huvuden dinglade på väggen en skylt med texten "Hem ljuva hem"! Andra ägnade sig åt att skälla på vädret och festivalen..., det är olika hur vi tar motgångar!

Det blev ett uselt ekonomiskt resultat, vem ska hängas för det, tycker du?

– Vi ägnar oss inte åt att hänga någon. Vi ska utreda varför ekonomistyrningen och ekonomiuppföljningen gick fel. Detta skall redovisas helt öppet och osminkat inför våra medlemmar och fordringsägare. När vi har svaret på det så har vi också svaret på vad som brustit i vår organisation.

Hur illa ställt är det, vad bänder nu och hur

Blås i vad Du vill! Inget problem, vi har allt!

• Försäljning • Uthyrning • Service • Reparation
• Råntefri uppbyggnad • Återköpsgaranti • Instrumentförsäkring

Tillfälle!

Vi byter in din gamla sax för minst 4000:- vid köp av Luther Pro altsax, 15.995, eller Jupiter 2069 GL, 19.500:-.

Adress: Älvdalsvägen 29
669 30 Deje
E-post: mail@uffesblas.com

Tr: 0552-418 70
Fax: 0552-68 91 16
Hemsida: www.uffesblas.com

Kul festival i styv kuling

- Text & foto: Stefan Andersson -

Festivalens arbetsgrupp har under flera år planerat inför den 8:e Europeiska Ungdomsmusikfestivalen. Med nerver på hjälpenn och det sista tältsnöret välsträckt, hade de bara att konstatera fakta och öppna grindarna till den gigantiska festen. Nu var de där! 8 000 musicerande ungdomar från hela Europa hade inom några timmar fyllt alla 2 000 tält på Limhamnsfältet i Malmö. SMOk och den danska systerorganisationen Damusa stod arrangörer och äventyret i Malmö och Köpenhamn hade börjat.

Här är festivalens gladaste tjejer som kommer från Solna Kulturskola och tycker att det alldeles för sällan anordnas festivaler som den här.

Det är musikskolornas gemensamma organisation i Europa, Europeiska Musikskoleunionen EMU, som är initiativtagare till biennalen. Uppdraget att arrangera festivalen går från land till land och

år 2004 var det alltså Sverige och Danmark som delade på arrangemanget.

Deltagarna fick redan vid invigningen en fingervisning på vad som skulle komma av god och festlig samvaro men un-

der tuffa väderförhållanden. Det blåste som sällan skådat i Skåne, vid den stora invigningskonserten tillsammans med bland andra Ale Möller och hans internationella medmusiker, och vädret fortsatte busa och ställa till det under resterande tre intensiva dygn.

Detta till trots avverkade ungdomarna tillsammans med sina ledare, 1 000 föreläsningar i Malmö och Köpenhamn.

MÅNGA SNABBA BESLUT

Festivalledningen med alla funktionärer som ryckte in med kort varsel fick uppbära all kraft för att lösa de många akutsituationer som uppstod av olika anledningar men det mesta löste sig ändå till slut.

- Det är ganska livat på nätterna, jag

Jens Bloch från Damusa övertog projektledaruppdraget några månader innan festivaldagarna och fick ett tufft jobb att leda den bångstyriga Europeiska ungdomsmusikfestivalen i Malmö och Köpenhamn under försommaren.

tror det är för få ledare här i tältet, sa Margareta Bjerén, danslärare från Solna Kulturskola som var på festivalen tillsammans med en musikgrupp. Men tjejerna tycker att vi borde göra så här oftare, berättade Margareta.

Solnagruppen gjorde två föreställningar, en i vardera städer och humöret var på topp.

FRÅN SCEN TILL SCEN

Ute på stan fanns mängder av tillfälliga scener som intagits av musikanterna. Alla genrer fanns representerade, från hårdrock till stråckkvartett.

Inne på den anrika, Hedmanska Gården vid Lilla torg i Malmö spelar en grupp av fyra trumpetare från musikskolan Traismauer i Österrike.

- Vi är fem ensembler från Österrike som kommit till festivalen, berättar ledaren Geza Michael Vöröstiarty.

Att det är skillnad i brassinstrumentens popularitet mellan Österrikes musikkolor och de svenska, är det lätt att inse när Geza beskriver deras årliga mu-

Från Traismauer i Österrike kom en av tusentals musikgrupper. Simon Büblmann, Martin Häusler, Lorentz Fischer och Florian Steiner med ledaren Geza Michael Vöröstiarty. Här spelar de för malmöborna som samlats vid Hedmanska Gården vid Lilla torg.

sikfestival.

- Vi har en egen musikfestival i Traismauer, en stad på drygt 6 000 invånare som ligger strax väster om Wien. I vår festival samlas cirka 5 000 brassmusikanter till en tredagars festival i juni varje år.

SUCCÉ MED PROBLEM

Mycket av festivalen får anses som lyckat utifrån rådande omständigheter men ekonomiskt blev det som bekant ett

stort misslyckande. Idén om en stor ungdomsmusikfestival som turnerar runt i Europa är en fin tanke men som bör vila på en betydligt starkare ekonomisk plattform så att även andra länder i framtiden vågar ta stafettpinnen som arrangörer.

En del del "buskspel" blir det när så många spelsugna från hela Europa samlas.

Bagatell 4

ORKESTER/
KÖRSTOL
595:- (exkl moms)

Prova Bagatells sittriktiga orkester/körstol "Sittra" finns med 3 olika fasta lutningar från 595 kr och två varianter med steglös inställning av bak- och framben från 695 kr. Stapelbar, stoppad och klädd, hårdtestad med toppbetyg.

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Festivalen i Malmö – ett stort fiasko!

Sammanfattningsvis kan jag säga att det inte bara var vädret som gjorde den stora ungdomsmusikfestivalen i Malmö och Köpenhamn till en katastrofal festival.

Vår orkester hade liksom alla andra gästade orkestrar förberett oss under en lång tid för att göra vårt bästa. Alla vi deltagare hade nämnts av informationen att festivalen skulle rymma orkestrar från hela Europa. Vi såg fram emot att kunna inspireras och se vad som händer i övriga Europa och givetvis ge det bästa av oss själva.

Som informatör/marknadsförare vid sidan av mina musikeruppgifter uppmärksammar jag alltid hur olika musikevenemang saluförs. På plats i Malmö fanns mängder av stora affischtavlor med rubriken "Sicken Vicka". Av dessa plakater fick Öresundsborna ingen bild av att regionen var fylld av gästande musiker. Däremot var informationen tydlig gällande den engelske popartist som gästade Malmö. Med andra

ord drar jag slutsatsen att festivalarrangörerna inte vände sig till allmänheten utan till de gästande 8000 ungdomarna. Dessa unga musiker skulle få en otroligt frikostig blandning av musikaliska intryck.

Jag måste då fråga hur arrangörerna SMoK och Damusa tänkt.

Det fanns ingen möjlighet för oss som var styrda av festivalens bussar att stanna för att hyssna på de övriga. Dels för att avresan till de olika evenemangen var satt så snävt in på och dels för att vi genast var tvungna att bege oss till bussarna efteråt. Istället för att sitta i konsertlokalen fick vi alltså stå utanför konserthus och vänta på försenade bussar. Av organisationsgruppens felkalkyleringar blev det närmast ett fiasko. Våra fantastiska musiker förtjänade en större publik. Av den befintliga målgruppen av 8.000 ungdomar, hade vissa orkestrar endast 4 personer i publiken.

Det fanns heller ingen information om

vad de olika orkestrarna tänkte spela. Via det valda repertoarvalet kan både orkesterledare och musiker bedöma orkesterns kvalitet, information som ger bra tips till lärare om ny och god repertoar. Jag noterar även att man låtit orkestrar eller ensembler från samma kulturskola dela konsert. Hur menar ni att man då ska kunna skapa kontakter med andra och lära sig hur man arbetar i Europa?

Vi kunde ingenstans få information om vilka solister som följde med de olika ensemblerna. Det sorgligaste i detta sammanhang gäller den danska orkester som konserterade tillsammans med Kristianstads unga symfoniker på fredagskvällen i Köpenhamn. Den orkestern som spelade alldeles utmärkt för en tom hall, byggd för 2700 sittande, hade konsertmästarnas konsertmästare som gäst. Den fantastiske Anton Kontra spelade Svendens Romans, ett stycke som många av festivalens violinister fingrat på. Här skulle givetvis alla musiker ha fått sig sitt livs musikaliska ögonblick! Kanske kryddat med ett seminarium gällande hur man agerar i en violinstämna i allmänhet och som konsertmästare i synnerhet.

Arrangörerna borde också tänkt på att bereda möjligheter för ett längre repetitionsspass i anslutning till konserterna. Den halvtimme som fanns till förfogande upptogs av att flytta stolar och iordningställa scenen.

Jag vill ge en eloge till Malmö Konserthus scenarbetare och samtidigt fråga var festivalens information till scen teknikerna i Köpenhamn tagit vägen? På Tivoli i Köpenhamn gick den snäva förberedelse tiden åt till att leta upp de få förhand bokade och bekräftade slagverksinstrumenten, som inte gick att finna, samt att flytta stolar och notställ.

Det var helt klart en naturlig lösning att

Selma Music

Sveriges förmånligaste uthyrning av blåsinstrument?

Instrument	Hyra/mån från
klarinett	90:-
tvärflöjt	90:-
trumpet	90:-
trombone	90:-
altsax	190:-
tenorsax	190:-

- Vi har ett flertal kvalitetsmärken att välja mellan.
- Obegränsad hyrestid utan köptvång
- Vid köp tillgodoräknas 2/3 av inbetald hyra - Obs! oavsett hyrestidens längd.
- Fri frakt.

Box 159, 751 04 Uppsala, tel/fax 018-24 27 60
e-post: info@selmamusic.com, www.selmamusic.com

Den geniala idén

www.nilton.se

MAGIC

Niltons produkter är utvecklade av musiker för musiker och mycket lätta att

Justera • Fälla ihop

Transportera • Förvara

I Niltons sortiment finns olika notställ, notbelysningar och väskor som kan kombineras för att passa dig bäst!

Nilton AB • Älgvägen 1 • 428 34 Källared
Tel 031-795 01 50 • Fax 031-795 00 45

förlägga SMOK:s Rikskonferens till denna period. Jag trodde i min enfald att detta arrangerats eftersom rektorerna skulle få möjlighet att lyssna på detta fantastiska utbud av konserter men slogs av insikten att de flesta rest hem innan festivalen tog fart.

Hur kunde ni kulturskolechefer som hade konserterande musikanter, resa hem innan de hade spelat? Här hade ni även fått exempel på hur man löser rekryteringsproblemen i andra länder och många chanser att studera vilken repertoar man väljer för att bygga orkestrar i Europa.

Musiker och orkesterledare vill spela och lyssna på andra musikanter. Det är ju därför vi åker på festival. Därför ifrågasätter jag att vi var tvungna att lämna ifrån oss alla instrument. Alla deltagare anmodades att låna in sina instrument i ett stort förråd i Limhamn.

Instrumenten fick endast hämtas ut i avslutning till konserterna. Därmed eliminerades alla möjligheter att värma upp, en syssla det fanns mängder av tid för i väntan på bussar och matpaket. Vi kunde ha förvarat dem på vår förläggning i skolan eftersom vi

ännå fick jaga runt efter vakterna som kunde öppna dörrarna till våra låsta sovsalar.

Jag inser att det är svårt att få en så här stor festival att fungera när det kommer till bussar och transporter men när jag läser om de planerade aktiviteterna i den gigantiska tältstaden, undrar jag ändå om inte organisatörerna tänkt helt galeat.

Unga som gamla musiker vill alltid vara preparerade innan de går in på en scen. De vill alltid göra så bra konserter som kapaciteten tillåter och de är naturligt nyfikna på tältgrannens orkester eller ensemble. De är inte i första hand angelägna att sitta i gräset och invänta nästa transport eller att prova en ny genre när man inte ens har tagit plats helt och hållet i sin befintliga.

Varför fanns det inget utbud av aktiviteter som gäller den musik och orkesterform de redan håller på med? Tror ni inte att ungdomarnas intresse för orkesterspel är starkt nog?

När vi är inne på aktiviteterna i tältstaden blir jag än en gång förvånad. Här hör jag

dagligen om hur kritiskt läget är kring nyrekrytering av orkesterinstrumenten. Hur kan det då komma sig att man med några få undantag helhjärtat satsar på jazz, pop och rock.

Jag läser på SMOK:s hemsida att tanken var att skapa en mötesplats för Europas unga musiker. Detta blev dessvärre ett stort fiasko. SMOK säger också att de vill dela med sig av den Skandinaviska musikskolemodellen. Ni borde studera vad som händer i Europa istället för att blint slå er för brist.

Leif Karlsson,
Norrbottens Ungdomssymfoniker

Foto: Åsa Rosenberg

**Vi erbjuder musikskolor och
clever BLÄSINSTRUMENT
AV BÄSTA KVALITÉT**

Egen import av:
Miyazawa-flöjter
Murmatsu-flöjter
Trevor J James-flöjter
Hannig-flöjter
Toptone-saxofoner
Knopfhorn
Dessutom fullt sortiment av Yamaha blås
Välsorterat med blockflöjter

Vi har ett stort urval av tillbehör och en välutrustad reparationsverkstad.

Ring 08-660 54 50
när du behöver experthjälp!

PORST MUSIK AB

Brännkyrkagatan 48, 118 22 Stockholm
www.porstmusik.se
email: info@porstmusik.se

Bagatell 1

10 000 kr

En vagn kommer lastad...
Med 20 "Teleskop-notställ"
för endast 10 000 kr ex. moms
Förmodligen marknadens mest praktiska och prisvärda vagn och notställ.
Läs mer Bagatell 2

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50. - fax: 013-527 52

HÄR KOMMER DITT HYRINSTRUMENT!

HYR SÅ
LÄNGE
DU VILL!

175 kr/mån
• Altsax
• Tenorsax
• Althorn
• Baryton

80 kr/mån
• Flöjt
• Klarinett
• Trumpet
• Trombon

Upp till 8
månaders
hyra tillgodo
vid köp!

Reparations-
verkstad som
alltid ställer
upp

Garanti-
försäkring
ingår!

NYKÖPINGS BLÅS
TONWERKSTAN AB
MUSIK OCH MÄNNISKOR TILLSAMMANS

0155 - 21 97 77
info@nykopingsblas.se

Wilken kul festival!

TISDAG 18 MAJ 2004

Klockan sju på kvällen ramlade jag in på kulturskolan i Sundsvall. Det visade sig vara en halvtimme för sent. Inte så konstigt egentligen. Som alltid när jag ska på resa, hade jag skjutit upp packandet till sista sekunden. Jag slank ner i min stol och började spela. Efter en genomgång av repertoaren inför resan fikade vi alla, och gick sedan för att packa in alla grejer i bussen.

Klockan tio började den röda bussen så sakteliga sin resa söderut den ljusa norrlandsnatten.

ONSDAG 19 MAJ 2004

Efter tretton och en halv timmes resa kom vi fram till Malmö och Limhamnsfältet. Det var en riktigt mäktig syn. Tre tusen tält, som upptog en enorm yta. Sida vid sida, tält efter tält. Vi klev av bussen vid de gröna ingångstälten (misstänkt lika cirkustält), och blev sedan lotsade till den del av fältet där vi skulle bo. Väskan var tyngre än vad jag hade trott, så det var tur att promenaden inte blev så lång. En promenad som däremot blev lång, var den till mattältet i andra änden av fältet. Och hur skulle man hitta tillbaka?

På kvällen blev det invigning. Vi hälsades välkomna från den stora scenen. Vi fick se mycket uppträdanden, och så gott som alla var där. Utom de som redan hade hunnit blåsa bort.

Det blåste nämligen rätt ordentligt. Tälten blåste bort och blåste sönder. Det hela var mycket deprimerande, och när man la sig för att sova undrade man starkt över hur stor chansen var att tältet var helt, eller över huvud taget kvar, när man vaknade.

TORSDAG 20 MAJ 2004

Vi klev upp klockan sju. Vinden hade lugnat ner sig, och solen sken in genom tältduken och värmdde upp luften. Plötsligt kändes den bedrövliga gårdagskvällen

len väldigt långt borta. Det enda som vittnade om hur mycket det hade blåst var de omkullvälvna tält, som här och var låg och fladdrade.

Bussen gick till Köpenhamn denna dag, för en konsert på Konstmuseet. Ett maffigt hus må jag säga. Konserten gick på alla vis utomordentligt bra. Med en underbar publik.

Cealie Kallestrup från Fredriksberg i Danmark funderar starkt på att köpa sig en festivalvalkeps av Martin Matti som var en av funktionärerna som jobbade med allt från att vara grindvakt som att sälja kepsar.

Efter detta, ville de flesta hem till lägret för att duscha. Något som inte visade sig vara så enkelt som det verkade. De tre tusen duschpolletterna, var alltid upptagna och ville man duscha fick man köa mycket länge utanför handikappduscharna.

Efter att ha gett upp hoppet om att kunna duscha, blev vi lite sysslösa, men hittade snabbt ett gäng stockholmare att låna ett kubbspel av. Ett gäng danskor blev våra motståndare (Vad är kubb?) och slog ut oss totalt. Vi fick lov att känna oss riktigt dåliga, men skyllde sedan det oväntade nederlaget på killarna som alla verkade heja på danskorna.

Vi slöt oss sedan till de eminenta stockholmarna, och utmanade Tyskarna i fotboll. Stockholmarna hade nämligen också blivit slagna (om möjligt ännu värre än oss), i fotboll av Danmark och ville också ha revansch. Tyskland, Danmark? Same, same.

FREDAG 21 MAJ 2004

Dags för andra konserten. Klockan tolv i Malmö Konserthus. Stort var det, häftigt, orkestern spelade otroligt bra. Det enda som saknades var publiken. Men själva konserten gick bra och de drygt fem åskådarna applåderade glatt.

Sedan bar det av ner på stan. Shoppa, tänkte vi. Det blev inte så mycket shoppat för min del, men däremot både glass och jordgubbar i solen på Malmös torg.

Vi såg Jill Johnsson soundchecka inför kvällens konsert på stora scenen och ett gäng belgare från vårt eget läger spela på en annan scen.

Så kom sista kvällen. Jag och några av tjejerna stannade kvar i Malmö, tittade på Rix fm festival och åt pizza. När vi återvände till lägret, var där livat värre. Sista kvällen som det var, var alla ute. Det var uppträdanden på scenen, men vi utmanade stockholmarna en sista gång på kubb. Och det blev vi som fick åka hem som segrare. Vi blev uppe länge den kvällen. Den sista, bästa, roligaste natten i Malmö.

LÖRDAG 22 MAJ 2004

Tivoli. Hela dagen. Så kul. Jag ska inte säga att jag åkte de allra läskigaste karusellerna. Egentligen ska jag inte säga att jag åkte mycket alls. För det gjorde jag inte. Jag är nämligen otroligt feg. Jag hatar sånt som går fort, fort, runt, runt, uppochnar, högt uppe i luften. Men tro nu inte att jag inte åkte nåt alls. Jag åkte Lilla Tönt-expressen och Spökhuset. Lite till också faktiskt.

Jag och de andra (inte fega, men med andra intressen) gick ner på stan. Kollade igenom alla affärerna längs Ströget, och fick till slut shoppa lite. Så nu är jag ägare till ett peacemärke med diametern 6,5 cm att ha i ett snöre runt halsen.

SÖNDAG 23 MAJ 2004

Resan hem tog 13 timmar, och när jag klockan åtta i morse klev av bussen i Sundsvall, var jag alldeles genomglad. För efter så mycket kul som vi har haft på den här resan, är det helt omöjligt att vara nåt annat. Jag har lärt känna en massa trevliga människor. Både i orkestern och från resten av Sverige, resten av Europa.

Linnea Sörensen Isaksson
Sundsvall Symphonic Wind Band

Tält vid tält, närmare bestämt 2000 stycken fyllde Limhamnsfältet och härbärgerade 8 000 ungdomar från hela Europa.

Bagatell 7

Flygel- och pianomedar

Passar till alla pianon och flyglar. Kullagrade dubbelhjul av hög kvalitet. Mycket enkelt att montera för den som är lite häändig (bruksanvisning medföljer). Instrumenten kan sedan lätt flyttas av en enda person.

Pris: 1495 kr till en flygel (exkl. moms)
Pris: 595 kr till ett piano (exkl. moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

De vill utveckla SMOK

Efter en gemensam återblick på SMOK:s historia var musik- och kulturskoleledarna i Västernorrlands län överens om att SMOK utvecklats bra som organisation från starten 1997. Men man menade också att det idag finns behov av bättre former för ett närmare och tätare arbete mellan medlemmarna och styrelsen.

Musik- och kulturskoleledarna i Västernorrland har en lång tradition av regelbundna gemensamma mötesdagar. Vid mötet i juni var det Ånge kommun som stod värdar. Stefan Andersson från SMOK var inbjuden och dagen ägnades till stor del reflektioner kring det egna riksförbundet Sveriges Musik- och Kulturskoleråd.

Andersson satte in SMOK i ett historiskt perspektiv och berättade om föreningens bakgrund:

– En organisation bildas och organiseras utifrån den tidsepok som just då råder, menade han. För SMOK:s del skedde det efter 80-talets stora neddragningar och efter att Svenska Kommunförbundet i sina sparåtgärder valde att kraftigt reducera engagemanget för kommunernas musik- och kulturskolor. Tidigare fanns två heltidsanställda tjänstemän med särskilt nationellt ansvar för musik och kulturskolorna på Svenska Kommunförbundets fritids- och kultursektor. Tjänsterna drogs in och det tomrum de lämnade efter sig upplevdes stort ute bland landets musik- och kulturskolor. Efter några år efterfrågades någon form av ny nationell samlande kraft. I det läget bildades SMOK som en utveckling av den tidigare föreningen för musik- och kulturskoleledare, FSMK.

VILL GÖRA SMOK BÄTTRE

Hur tycker då medlemmarna i Västernorrlands län att SMOK fungerar idag och vilka utvecklingsmöjligheter ser de? Det var några av frågorna på agendan vid mötet i Ånge.

Att det går att göra SMOK bättre var al-

la överens om. Bland annat menade skoleledarna att det idag finns behov av bättre former för ett närmare och tätare arbete mellan medlemmarna och styrelsen.

– Vi behöver utveckla delaktigheten, få upp verksamhetsfrågorna tydligare och även fundera över hur vi kan involvera politikerna i organisationen på ett bättre sätt än idag, menade Ann Britt Sörensen, rektor för Kulturskolan i Sundsvall.

Kreativa förslag till förbättringar finns och nu vill gruppen diskutera mer och förankra detta vidare i SMOK:s styrelse.

Vid vackra Torpshammars berggård med Ljungan strax utanför knuten träffades i juni, musik- och kulturskoleledarna i Västernorrlands län till arbetsträff. På kaffeverandan sitter Sune Johansson Kramfors, Björn Hedström Härnösand, Ann Britt Sörensen Sundsvall, Christer Joald och Sten Sjölander Ornsköldsvik, Maria Tiger Ånge, Ulf Östholm Sundsvall, Hans Nordlin Timrå och Mats Olof Bystedt Härnösand. Foto: Stefan Andersson

“Den magiska musikaliska manicken”

PSD300 har fantastiska funktioner som uppskattas mycket av de som arbetar med musik och undervisning. Du kan skapa loop-punkter, kopiera CD mm. PSD300 har både en CD-spelare och en CD-brännare. Utan att förändra tonarten går det att öka och sänka tempot med +50% till -33%. Tonartsförändringar kan göras utan att förändra tempot. Max/min en oktav.

PSD300 har dessutom ingång för instrument och mikrofon. Denna signal kan mixas för att brännas till CD tillsammans med ackompanjemanget från skivan. Inspelningen sker i realtid. Andra fiffiga funktioner: Kontinuerlig uppspelning från två CD. Programmering av spår, CD-text, fjärrkontroll, Sync-Record, Auto Track, Auto Stop, Mic Equalizer, inbyggd högtalare, inbyggd mikrofon, batteri-/nät drift, Jog-wheel, split balance, hög-/lågfrekvensfilter.

SuperScope PSD300

(med eller utan fantommatning)

11.600,- inkl. moms

(fantommatning kostar 1.000,- extra)

För mer information, kontakta oss

SWEDEN MIDI MUSIC AB Tel 08-80 68 88, www.swedenmidimusic.com

Nya broar över gamla vatten

- Text: Inger Carlonberg -
Årets SMOK konferens hölls i ett blåsigt, men vårskönt Malmö. Cirka 130 av landets musik- och kulturskoleledare mötte upp till två dagar under temat "Bridge over troubled water..."

SMoK:s årliga konferensen betyder tillfällen att lyssna till aktuella föreläsare, delta i gruppsamtal och botanisera bland de många fina utställningarna. Men minst lika angeläget är mötena mellan vänner och kollegor, gamla och nya.

Parallellt med SMOK-konferensen pågick Europeiska Musikskoleunionens årsmöte, och dessutom i direkt anslutningen till dessa, låg den Europeiska Ungdomsmusikfestivalen.

FÄRGSTARKT MALMÖ KULTURKOMPANI

Malmö Kulturkompani, med chefen Pål Svensson i ledningen, lät konferensdeltagarna smaka på en variationsrik meny ur verksamheten. Förutom enskilda kulturinslag bjöds konferensen på den färgstarka föreställningen "Om Malmö". En mångfald av elever och uttrycksformer fick framträda i det anrika Palladiums vackra lokaler för musik och dans, som Musik i Syd numera förestår.

Roade konferensdeltagare vid SMOKs Rikskonferens i Malmö. Foto: Inger Carlonberg.

FRÅN OLIKA PERSPEKTIV

Fem manliga föreläsare, var inbjudna att tala i konferensen. De belyste ur olika perspektiv hur förändringsarbete är en naturlig del för växande och utveckling. Wilhelm Dahl, utvecklingsdirektör vid Norska kulturskolerådet inledde med det europeiska perspektivet. Han menade att den traditionella musikskolan är politiskt död, medan en kulturskola i ett brett perspektiv är politiskt gångbar. Genom olika exempel betonade han förnyelsen för institutioner som riskerar att bli

sig själva nog. Var finns hettan och galenskapen som utmärker kreativitet och nyskapandet? Vagar våra traditionella kulturskolor bejaka den viktiga "flerkulturellheten" och möjligheterna med tvärvetenskapliga arbetsformer? En belysande video från Mocambique och Cirque Nouveau (UMOJA)-projektet fick avsluta föreläsningen.

Per Nilsson, nyligen utsedd till generaldirektör för Ungdomsstyrelsen, lyfter fram det nationella ungdomsperspektivet genom att bland annat redogöra för

Så tycker deltagarna:

1. Vilket inslag/föreläsning/konsert etc. på konferensen har berört dig/gett dig mest?
2. Konferensen hade temat; "Bridge over troubled water..." - på vilka sätt har temat genomsyrat konferensen? Utifrån din verksamhet och vår tid, vilka tycker du är de mest "oroliga vattnen" och de viktigaste "brobyggena" ni behöver jobba med?
3. På vilket sätt kommer ungdomar till tals och får inflytande på din skola/ i din verksamhet?

Per Wingren, rektor, Kulturskolan Norrköping. Deltar för sextonde året.

1. Sten Bunnes föreläsning om funktionshinder i Musik/Kulturskolan.
2. Att hitta vägar till samarbete över gränserna inom skolans olika verksamhetsområden, inom kommunens kulturliv och till övriga samhället.
3. Alla elever erbjuds varje år ett utvecklingssamtal hos sin lärare. Vid samtalet berättar vi om elevens möjligheter på Kulturskolan, tar upp önskemål, målsättning, behov och planering inför kommande läsår. Vi har planer på att inrätta ett "elevråd", som får delta i diskussionerna om skolans fortsatta utveckling.

Niklas Fransson, rektor pianoopedagog, Kulturskolan Tranås. Deltagare för andra året

1. Mötet med det mångkulturella Malmö och Sten Bunnes arbete med att öka tillgängligheten till instrument och spel för såväl funktionshindrade som yngre nybörjare.
2. Orostiderna i landet kring vår verksamhet. Trender i instrumentval och intresse. Vi behöver vara lyhörda mot förändringar.
3. När det gäller mer organiserade former av elevinflytande, kan vi bli mycket bättre.

” Var finns hettan och galenskapen som utmärker kreativitet och nyskapandet?

”Språket spelar mindre roll när kulturen får fungera som en flygande matta”, konstaterade Wilhelm Dahl, ledare för Norsk Kulturskoleråd.

Foto: Inger Carlönberg

en intervjuundersökning med ungdomar. De fick svara på frågor kring det bästa respektive sämsta med att vara ung idag. Även om det finns många skillnader i ungdomars preferenser och synsätt beroende på var i landet man lever, så framgår det att identitetsfrågorna får en ökad betydelse. Föreningsliv i helhet tappar i betydelse.

ENGAGERANDE SAMTAL

Årets grupparbeten handlade om elevinflytande och huruvida det är dags att SMoK börjar bygga en nationell elev-

och föräldraorganisation. Ämnet skapade en viss osäkerhet. Hur skapas bästa elevdemokratin? Vagar vi låta barnen ha inflytande? Vad skulle vara attraktivt för föräldrar och elever att engagera sig på riksplan? Efter intensiva kaffesamtal, ledde Stefan Andersson ett sammanfattande hearing.

HINDER ELLER MÖJLIGHET?

Konferensens sista dag fokuserade på funktionshindrades möjligheter till ett likvärdigt deltagande i musik- och kulturaktiviteter. Dag Krafft och Stefan An-

dersson från SMoK, presenterade förstudien "Funktionshinder - hinder eller möjlighet", och de fortbildningsplaner som följer med rapporten. Därefter bjöd Sten Bunne upp till spel med sina specialtillverkade instrument. En smittande spelglädje och entusiasm förmedlas när han demonstrerar hur lite man behöver klara, för att det ska låta så mycket!

NATURLIGT MED STABILITET

"Att leda förändring" lät det torrt och gott om psykologen och läraren Leif Strandbergs rubrik. Men efter en stund

Sten Bunne, demonstrerar sina specialtillverkade instrument. Foto: Inger Carlönberg

Festkvällen innehöll såväl lekamliga och själsliga höjdpunkter. Efter en god buffé bjöd Ale Möllers band på en makalös underhållning. Ingen fot kunde vara still!

Foto: Stefan Andersson

Lisbeth Hultberg, kulturskolechef, Kulturskolan Jönköping. Deltar för elfte året

1. Wilhelm Dahls inslag om det europeiska perspektivet, musikframträdande som Ale Möllers världsmusik och Malmö Kulturkompanis "Om Malmö" gav inspirerande tankar kring spännande kulturmöten.

2. Det finns många spännande broar att bygga, ju fler man bygger ju fler kan man bygga; Se till att man har verksamhet för alla, bredda utbudet, och skapa en mängd spännande världskulturmöten. Bättre broar till kulturinstitutioner och inte minst till ungdomarna själva. Viktigt utveckla skolan med hjälp av ungdomar men inte överta ansvaret från dem!

3. Vi har påbörjat inställningen att läraren mer har en handledande uppgift och vagar lämna större rum för elevernas ansvarsstagande kring utformning och innehåll. Det finns en enorm skaparkraft hos ungdomarna.

Tove Pallinder, informatör Växjö kulturskola.

Första året på konferensen

1. Per Nilssons föreläsning om ungdomars fritidsvanor och den mäktiga afrikanska konserten.

2. Konferensen inspirerade till många olika brobyggande. Vi kommer att satsa extra på funktionshindrade. Vi måste satsa på att bygga broar till såväl politik och andra kulturinstanser för att öka förståelsen för verksamheten och övervinna besparingar och nedskärningar.

3. Det är bara att erkänna att vi är dåliga på det. Det får bli ett av våra mål under året att kanske skapa en elevförening.

Malmö Kulturkompani lät konferensdeltagarna smaka på en variationsrik meny ur verksamheten
Foto: Stefan Andersson

avlöste skrattanfallen varandra gång på gång. Med dråpliga bilder och underhållande exempel, framställde han ledarskapets förutsättningar i en föränderlig värld. Alla organisationer söker naturligt stabilitet. Det är en naturlag. Lika säkert innebär dynamiskt liv förändringar och utveckling. Detta ställer krav på föränd-

En imponerande avslutningsshow av Jönköping, årets kulturskolevinnare 2003, fick avsluta konferensen. Här arrangerades orkesterspel, dans och teater i en lysande samverkan regisserat av Tomas Tegnér, Smålands musik och teater. Här gavs exempel på att det går att skapa nya broar över gamla vatten! Foto: Inger Carlberg

rade ledare som vågar utsätta sig för frågor som "Har vi rätt verktyg, rätt regler, rätt roller och rätt mål, för det som behöver göras?!"

VISST FINNS SWINGET

Peter Vuust, dansk hjärnforskare samt lärare i kontrabas och teori- och gehörslära i Århus, avslutade föreläsningarna med att ställa frågan: "Var sitter swing-

et?!" Genom nya rön och tekniker, som bl. a PET-scanner, kan man se hur hjärnan reagerar på olika händelser.

Det går att påvisa att vi kan öva oss till att förstå musik som språk. Hjärnforskningen på området är angelägen inte minst då den slår en bro mellan olika vetenskaper. Däremot hjälper det inte att Köpenhamnsbron är byggd – det är fortfarande svårt att förstå danska!

Hässleholm – årets vinnare!

Årets kulturskola korades med sedvanlig pompa och ståt i samband med SMOK:s Rikskonferens. Efter många ansökningar och mödosamma juryöverläggningar, korades Hässleholm till årets vinnare.

Priset på 50 000 kronor delades ut av juryens ordförande, kapellmästaren Anders Berglund och Svenska Musikerådets ordförande Martin Martinsson. Motiveringen var bland annat att skolan lyckats med kombinationen att försvara och utveckla musikskolans traditioner med förnyelsearbetet mot kulturskola. Tranås Kulturskola och Bollnäs Kulturskola uppmärksammades också som finalister. En ny utmärkelse introducerades i år: Årets projekt. Priset på 20 000 kronor gick till kulturskolan i Lärjedalen (Angered) för det mångkulturella projektet IDM, Internationell Dans och Musikskola.

Finalister och vinnare i utmärkelsen Årets Musik- och Kulturskola. Niklas Fransson, Tranås, Gun Hedlund, Bollnäs och Lars Härstedt, Hässleholm uppvaktas av juryens ordförande Anders Berglund och Svenska Musikerådets ordförande Martin Martinsson. Foto: Stefan Andersson

- Text: Olof Wigren -
Politikerna tvingades vika sig. Folket i Kungälv ville ha den kommunala musikskolan kvar. - Vi är mycket glada. Samtidigt kan vår lyckade kamp för fortsatt verksamhet kanske inspirera nedläggningshotade musikskolor på andra ställen i landet, säger t f rektor på Kungälv musikskola, Susanne Ivarsson Olsson.

Det som fällde avgörandet i Kungälv fall var en folkomröstning i anslutning till EU-valet. Valdeltagandet var det tredje högsta i landet. Och 77 procent röstade för att musikskolan skulle vara kvar.

Susanne Ivarsson Olsson står mitt bland packlådor och i en salig röra när Smockan när henne. Det är dagen innan flytten från de gamla musikskolelokalerna till de nya i Mimers Hus. Det nya kultur- och kunskapscentrat i Kungälv.

- Visserligen blir det lite provisoriskt till att börja med, men jag tror att det blir jättebra till sist. Här får vi kampera ihop med den nya teatern och biblioteket och miljön kommer att bli stimulerande. Detta kulturhus är också länkat till den nya gymnasieskolan som har en musikallinje på det estetiska programmet. Och det finns planer på ännu ett musikestetiskt program från nästa läsår, säger Susanne Ivarsson Olsson.

TUNGA PERIODER

Hon kan se tillbaka på en tid på barrikaderna. En tid där det sett mörkt ut för musikskolans fortsatta existens. Men också en tid av kamp som slutligen ledde till seger.

- Det har långa perioder känts tungt, väldigt tungt. Men någonstans har det varit värt allting, nu när vi ser resultatet av våra ansträngningar. Vi har fått stöd från så många håll, framför allt då av befolkningen i Kungälv. Den har visat med all önskvärd tydlighet att de tycker att det vi gör är viktigt och betydelsefullt.

” Utan engagerade föräldrar hade vi inte haft någon musikskola idag

Kungälv inspirerar resten av landet!

- Kulturskolan kvar i ny nämnd

- Förhoppningsvis kan vi också sporra andra musikskolor ute i landet som befinner sig i liknande situationer som vår. Ge inte upp! Och se till att ta in engagerade föräldrar. Utan dem hade vi här i Kungälv inte haft någon musikskola i dag. Det var Carin Tingvall, en av de drivande i föräldragruppen, som väckte idén om en folkomröstning och som varit oerhört aktiv hela tiden, säger Susanne Ivarsson Olsson.

Carin Tingvall:

- Vi satsade bland annat på utskick till alla hushåll i kommunen och på en stor manifestation med flera kända artister innan folkomröstningen. För att finansiera allting bearbetade vi företag. Små som stora skänkte från 500 kr till 2 000 kr och såg till att vi fick alla utgifter täckta, totalt cirka 40 000 kr. Vi förde också en ständig debatt i massmedia.

VALVAKA

Samma kväll som folkomröstningen skett samlades föräldrar och personal till en valvaka och glädjen var stor när det positiva resultatet blev känt.

- För oss som kämpat för det här känns det som om vi fått större tro på demokratin, säger Carin. Vi stod i höstas och pratade inför kommunstyrelsen då sista spiken skulle slås i kistan, vi samlade namnunderskrifter som tvingade fram folkomröstningen och vi lyckades nå målet.

Kommunfullmäktige i Kungälv - där s, v och mp är i majoritet - har beslutat om en skattehöjning på 7-8 öre fr o m januari, för att finansiera den fortsatta driften av musikskolan.

Eller, rättare sagt, kulturskolan. För nu

blir verksamheten bredare.

Susanne Ivarsson Olsson förklarar:

- Vi har redan så många ben och fungerar i praktiken som en kulturskola, men vi vill utveckla den ännu mer. Vi har dans på schemat, vi startar i höst skrivargrupper, vi har musikteater och förstås musik- och rytmikutbildning.

UNDER KULTURFÖRVALTNINGEN

Från årsskiftet överförs verksamheten också från Barn- och ungdomsnämnden till Kulturförvaltningen. Något som Susanne Ivarsson Olsson är mycket positiv till.

- Hade vi legat under Kulturförvaltningen tidigare, hade vi aldrig hotats av nedläggning. Det är svårt att stå där och argumentera för vår sak när det krävs drastiska nedskärningar inom grundskolan och när den öppna förskolan ska bort. Det blir en naturligare koppling nu och vi sitter faktiskt i samma korridor som Kulturförvaltningen i Mimers Hus.

I fjol grät personal och elever.

Musikskolan skulle bort.

Nu är det glädje och optimism i Kungälv.

- Tänk, om det som skett här kan avskräcka en del kommuner ifrån att besluta om nedläggningar av musikskolan. Det skulle kännas dubbelt skönt, säger Carin Tingvall.

Bagatell 3

KLAVERNOSTÄLL

"Nothajen" slukar alla dina notblad, böcker och pärmar. Köp 4 betala för 3.

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Musik- utbildning som växer

Christoffer lär Fame-Factory-elever grunderna i inspelning med Cubase som plattform. Eleverna fr v Ida Hedberg, Jerker Tenenbaum och Dajana Lööf.

- Text Olof Wigren -

1997 bestämde sig Christoffer Lundström för att satsa på musikutbildning. Behovet fanns och utvecklingspotentialen var stor, bedömde han. Han startade företaget Orca Musikutbildning i Umeå med sig själv som enda fasta resurs. I dag finns utbildningscenter också i landets tre största städer, företagsfamiljen har tre grenar och totalt har Orca 18 anställda. I höst ger sig Christoffer ut till 22 städer för att bredda sig ytterligare.

Grundidén är att utbilda musiklärare och vara en tillgång vid skapandet av nya musikmiljöer för skolor, studieförbund och privata intressen. Genom utbildning vill Orca bidra till att upprätta mötesplatser och utgöra ett stöd vid förverkligandet av musikaliska visioner.

Utvecklingen har som sagt varit mycket positiv.

2002 öppnade Stockholmskontoret. Tidigare i år etablerades ett kontor i Göteborg och i juni var det dags för det i Malmö.

EN TURNÉ I SVERIGE

Självt är Christoffer Lundström ofta på resande fot, full av smittande inspiration och alltid med nya projekt redo att dra igång.

Det senaste är Sverigeresan. Om man

får kalla den så. Turnén som startade i Helsingborg månadsskiftet augusti-september och som avslutas i Luleå i mitten av november. Då ska musikhandlare i 22 städer ha besökts.

- Jag tror att det här är ett mycket bra sätt för oss att nå ut till många människor i olika kategorier. Musiklärare, låtskrivare och hobbymusiker bland andra, säger Christoffer Lundström.

Upplägget är detsamma på alla platser. Dag ett arrangeras öppen workshop, två timmar, utan kostnad för deltagaren. En workshop som riktar sig till den som vill bygga egen hemmastudio.

- Dag två erbjuder vi sedan en hel-dagsutbildning där vi fördjupar i oss det vi pratade om under första dagen.

Utbildningen koncentrerar sig på två olika musikprogram, Cubase och Reason.

VÄXANDE INTRESSE

Christoffer Lundström säger att intresset för att komponera och spela in sin egen musik ökat kraftigt.

- Varje dag får vi flera samtal från folk som har frågor kring det här. Och från musiklärare. Kunskapsörsten är stor.

Musikskolorna är en målgrupp som Orca ska bearbeta intensivare framöver.

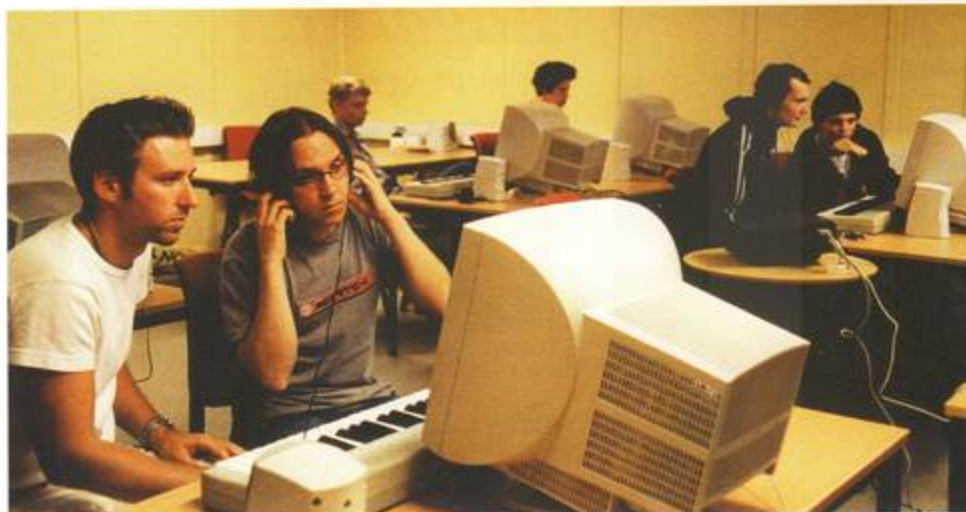
- Vi har bra kontaktytor mot musikskolorna och ser det som en jättestor marknad för oss. Många av musikskolorna har skaffat ny teknik, de använder sig av nya datorer i sin undervisning och vi har redan genomfört 60 utbildningar för dem. När vi nu åker runt i Sverige i höst kommer vi att träffa många fler.

Orca marknadsför till exempel "nya koncept för musikskolan". Christoffer Lundström utvecklar det närmare:

- Under de år vi varit igång har vi jobbat i många olika kreativa miljöer och tagit fram speciallösningar. Dessutom är vi behjälpliga med att visa hur man skaffar ekonomiskt stöd för att driva satsningar.

MED I FAME FACTORY

- Vi har skapat förutsättningar för musikstuderande att med bärbara datorer

Så här kan det se ut i Oreas utbildningssalar.

Bagatell 8

Lyran:

(utmärkt som gåva till musikanter)
Ett nytt vackert notställ i bokträ för finsmakaren.
Pris: 1450 kr (exkl moms)

Grieg:

Det populära Norska stälnotstället. Stabilt, tåligt. Passar även att stapla i vår vagn. Se Bagatell 1.

Pris: 575 kr (exkl moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Orca:s VD
Christoffer
Lundström.

Orca marknadsför nya koncept för musikskolan

arrangera, komponera och mixa musik på fri fot. Vi har jobbat interaktivt och byggt om klassrum till små arbetsstudios som i sin tur inneburit möjligheter till samverkan mellan skolor och kommuner. Vi har funnits med i bilden i Fame Factory där vi hade ansvaret för att utbilda eleverna i musikproduktion. Vi har en hel pärm med olika koncept och det tillkommer hela tiden nya.

När Christoffer Lundström snabbanalyserar de sex år som Orca funnits, konstaterar han snabbt att musikutbildningen varit framgångsrik och blivit bredare än han ursprungligen vågade hoppas på. Det mest överraskande är dock att de två andra grenarna i företagsfamiljen, Orca Musikproduktion och upSweden Music Community, vuxit sig så starka.

upSweden är till för att stötta och inspirera låtskrivare och producenter i norra Sverige.

– Det finns nybyggda musikproduktionsmiljöer i Umeå, Skellefteå, Piteå och Luleå och det finns ett nätverk med cirka 70 personer. Allt sker mer eller mindre på ideell basis. Det är viktigt att människor med samma intresse och i den här delen av landet kan ha bra kontakt med varandra. Precis som det är viktigt för musiklärare att på det här viset ha bra pejling på vad som sker i branschen, menar Christoffer Lundström.

Den musikproduktiva delen är koncentrerad till de städer där Orca finns representerad. Den kallas Ljudimperiet.

– Där har vi byggt upp studios och gör professionella inspelningar. Det är Jonas Andersson hos oss som är ansvarig för det här. Det är också han och jag som reser genom landet till alla musikhandlare.

Orca:s mobila utbildningssal är alltså ute på vägarna. Målet är bland annat de kommunala musikskolorna.

FOTNOT: För dig som är intresserad kan du besöka hemsidorna för upSweden Music Community, www.upswe-den.com, och Orca Musikproduktion, www.ljudimperiet.se

Det rör på sig

i Stockholm

Mindre pengar men verksamheten frodas. Visionsarbete och omorganisation skall stärka Kulturskolan Stockholm i en ekonomiskt svår tid.

2003 fick Kulturskolan Stockholm 8 miljoner i friska pengar för att utveckla verksamheten med skrivarkurser och förstärka dansen och bild o form. 2004 minskade budgeten med ca 7 miljoner! Inför 2005 pekar allt på att resurserna minskar ännu mera. Samtidigt vill politikerna att antalet barn och ungdomar i verksamheten skall fördubblas. En omöjlig ekvation?

När de internkommunala bidragen minskat har Kulturskolan Stockholm lyckats skapa en del resurser från annat håll bland annat 4,5 miljoner från Europeiska Socialfonden Växtkraft Mål 3. Det har inneburit att all personal har erbjudits 30 dagars utbildning under 15 månader. De kommande åren fortsätter utbildningen och den kommer då att ledas av den egna personalen, där deras nyvunna kompetenserna förmedlas till kollegor.

Ett visionsarbete har påbörjats – visionen Kulturskolan 2010. All personal (ca 350) arbetar i fokusgrupper för att skapa underlag för visionen. Gruppernas arbete kompletteras med fyra framtidsdagar och ett tvådagarsinternat, senast på Konferenshotellet i Nynäshamn.

Visionen kommer att presenteras i Kulturhuset i Stockholm den 27 maj 2005, då Kulturskolan invaderar hela huset med sina mest spännande aktiviteter. Denna happening föregås av uppspel över hela Stockholm. Anteckna dagen i almanackan – alla Sveriges kulturskolor kommer att bjudas in till kick-off för visionen.

En förändring av basverksamheterna har påbörjats och denna kommer att fortsätta under åren framöver. Kulturskolan Stockholm försöker utveckla en ny modell. Eleverna går igenom Kulturskolan på ett helt nytt sätt. Prova-på kurser i alla ämnen ca 5 gånger, följs av grundkurser ca 10 – 12 tillfällen. Kurserna har en början och ett slut och eleven måste välja för att fortsätta. Nästa steg liknar vår nuvarande verksamhet. Därefter följer KAP (Kulturskolans avancerade program) dels ett förberedande steg och dels ett slutsteg. KAP är avsett för de mer talangfulla som vill lägga ned mycket tid på sitt kulturella uttryck. Idéerna kommer från Holland, som har bedrivit en liknande verksamhet i 10 år.

Trots att de ekonomiska insatserna minskat under 2004 har verksamheten ökat. Antalet arrangemang under våren 2004 har ökat med 85 % från året innan; från 410 till 760. Publiken har ökat med 160 % från ca 46000 till ca 123 000. Antalet elever har också ökat från knappt 22000 till drygt 25000. De traditionella skolköpen och ämneskurserna har minskat medan andra verksamheter typ Tosca och BASlag har ökat kraftigt.

För att klara denna verksamhet organiseras Kulturskolan om för tredje gången på kort tid. Ett förslag har lagts där antalet chefsled minskas från 3 till 2, antalet lo-

kala verksamhetsområden minskas från 17 till 13. Två nya stödenheter tillkommer PEA och IPPU. PEA står för administration, personal och ekonomi. IPPU innehåller en grupp för pedagogisk utveckling, infogrupp, instrumentförråd och bibliotek.

Med den nya organisationen bör vi klara de höga ambitionerna, förverkliga visionen och fortsätta utvecklingen av Europas största Kulturskola.

Det rör sig på Kulturskolan Stockholm.

Hans Skoglund

Bagatell 5

Orkester/körpodier

Flexibelt lättvikts podie-system i aluminium för scenbyggen med obegränsade möjligheter. Alla benlängder med snabb-koppling. Kan även användas utomhus. (Bagatellpris)

Akustikskärmar

Skydda elevernas hörsel i tid !!! Möblerna om på några sekunder med vårt flexibla plexiglassystem som passar alla slags instrument.

2295,- skärm + hjul-stativ (ex. moms)

www.bagatell.se - 013-527 50

"Blevande yrkesmu- för dåligt förbered

- branschveteran vill att både skolorna och eleverna tar

- Text och foto: Olof Wigren -

Varje år utbildas tusentals personer till duktiga musiker. Men väl ute i verkligheten, i den tuffa konkurrensen, tar det stopp för en stor del av dem.

- De är helt enkelt för dåligt förberedda för livet utanför skolan. Skolorna borde ta ett större ansvar i det fallet - precis som blivande yrkesmusiker och andra kulturarbetare också borde göra det.

Det säger Kerstin Fondberg, som sedan ett par år tillbaka är producent och manager i egen firma. Och föreläser om hur musiker ska göra för att klara sig på den hårda marknad som finns.

Kerstin Fondberg, som driver Fondberg Produktion tillsammans med sin kollega Ingrid Bond Österlind, tar emot på kontoret på Dalagatan i centrala Stockholm.

- Jag jobbade på Rikskonserter i tio år,

säger Kerstin, men slutade där vid millennieskiftet och jobbade som frilansande producent under två år. Parallellt med det snickrade jag på en företagsidé som jag satsade på fullt ut 2002.

Hon har nu flera olika musiker och artister i sitt stall. Därbland den världsberömda sopranen Barbara Hendricks, jazzsångerskan Viktoria Tolstoy, violinisten Jan Stigmer och dirigenten Alexander Hanson.

FLERA VERKSAMHETSGRENAR

- Vi producerar och projektleder olika evenemang, skapar turnéproduktioner, hjälper artister med bokningar och marknadsföring och gör också en hel del föreläsningar. Vi sysslar också med olika events och företagsevenemang. Där har det varit lite avvaktande under en tid, men de kommer tillbaka allt mer.

Ingrid Bond Österlind nickar instämmande.

Hon övertalades av Kerstin att bli

Ingrid Bond Österlind (t v) och Kerstin Fondberg driver Fondberg Production, som har en mycket bred verksamhet. Bl a hjälper man musiker att få jobb och profilera sig själva på den hårda marknaden. Foto: Olof Wigren.

Bagatell 9

Köp 6 betala för 5

Notställsbelysning

Allround

med en eller två

lampor från 295 kr

flexi med batteri

och nät drift

Pris: 590 kr

(exkl moms)

Pianolampa med tung fot

Guld, Antik,

Svart, eller

Oxid.

Pris: 550 kr

(exkl moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

siker da"

ett större ansvar

hennes partner för ett drygt år sedan. Även hon har ett förflutet på Rikskonserter.

- Tillsammans har vi en bred och bra kompetens inom de områden vår verksamhet omfattar. Vi drar det här runt, säger Kerstin.

Fondberg Produktion fungerar som rådgivare och bollplank och har skapat ett imponerande kontaktnät.

- Jag visste att det fanns en efterfrågan av såna här tjänster, men jag är ändå förvånad över hur pass stor den är, avslöjar Kerstin. Det finns, främst bland dem som nyss gått en musikalisk eller kulturell utbildning och ska börja sina karriärer på allvar, påtagliga brister i hur det fungerar i branschen. För många blir det en chock när det står klart för dem hur det egentligen är.

Sanningen är att det finns många välutbildade musiker i det här landet -

men få lediga jobb.

"...SE TILL ATT STICKA UT"

- Det räcker inte med att vara bra på att spela ett instrument, sjunga eller göra något annat. Du måste kunna marknadsföra dig själv och synas också. Och se till att sticka ut. Stå för något eget. Annars riskerar du att bli en av alla dem som tvingas ta jobb inom andra yrkesområden för att överleva, säger Ingrid Bond Österlind.

Kerstin fyller i:

- Utbildningarna som finns borde vara mycket mer verklighetsanpassade. Morgondagens musiker och artister måste medvetandegöras om vilka krav som ställs på dem när de gått ut skolan. Utbildningarna måste förbättras och eleverna själva ta fler initiativ. Det är en tuff tillvaro där ute och ju bättre rustade de är, desto större är chansen att de klarar sig.

Det finns förvisso Kulturarbetsförmedlingar i Sverige, men Kerstins erfarenhet är att de fungerar "sådär". Den i Malmö undantaget.

- I dag får du som artist vara inställd på att vara flexibel och öppen för olika saker. När Marcus Öhrn ondgjorde sig över att han fick sjunga gospel i Fame Factory, skakade jag bara på huvudet.

Den typen av principer har få råd att ha.

Förutom att vara anpassningsbar måste dagens artister också vara kreativa. Och öppna för samarbete med andra.

DAGS FÅ UPP ÖGONEN...

Kerstin Fondberg ger några exempel på det:

Råd till blivande artister

- ✓ Se till att du får en bra utbildning. Den svenska musikerutbildningen har mycket gott anseende i Europa.
- ✓ Se till att du under utbildningen försöker hitta ditt personliga uttryck i ditt musicerande och utveckla det tillsammans med din lärare.
- ✓ Gör en omvärldsanalys. Hur ser min arbetsmarknad ut? Vilka är mina kunder, arrangörer? Vilka institutioner finns det? Hur jobbar de och hur kan jag samarbeta med dem?
- ✓ Se till att skaffa dig ett bra adress-, mail- och telefonregister på arrangörer, musiker, institutioner som du kan jobba med.
- ✓ Se till att du har ett bra presentationsmaterial om dig själv, såsom ett snyggt CV som lätt kan skickas iväg och ett enkelt visitkort. En bra hemsida där du lägger upp bilder på dig själv, vad du gjort, var du finns, vad du vill göra och vad du kan erbjuda är absolut det enklaste sättet för en arrangör att skaffa sig information om dig.
- ✓ Tänk projekt. Skapa bra program med en röd tråd, t.ex. en tonsättare eller något annat genomgående tema. En spännande konstellation av musiker kan också vara lockande, eller att blanda in ytterligare en konststart, t.ex. bild, text eller dans i dina projekt.
- ✓ Gör ett bra material och skicka ut till de arrangörer du tror kan vara intresserade. Det behöver inte kosta en massa pengar bara det är tydligt och informativt. Kolla upp vilka prisnivåer som gäller så att du lägger dig på "rätt" nivå. Våra arrangörer är hårt pressade av låga bidrag och små intäkter. Följ alltid upp ditt utskick med ett telefonsamtal eller besök dem.
- ✓ Skaffa dig personliga kontakter inom media. Skicka ut enkla pressreleaser vid varje tillfälle du gör konserter, genomför projekt eller åker på turné.
- ✓ Håll dig à jour med branschen. Gå på dina kollegors konserter och releasepartyn och skapa kontakter som i förlängningen kan ge dig jobb.

Musikskolans Dag lika stor som i Danmark?

I Danmark är Musikskolans Dag en företeelse som får mycket stor uppmärksamhet.

Nu finns planer på att skapa en liknande manifestation för Musik- och kulturskolorna även i Sverige.

Initiativtagare till det är i första hand Svenska Musikrådet och Fondberg Produktion har fått uppdraget att utveckla projektet.

- Vi vill hitta ett nytt fokus, jobba mot kommunerna och på ett bättre sätt tydliggöra musikverksamheten som bedrivs i skolorna.

- Målsättningen är att arbetet ska vara långsiktigt och vi har pratat om att svenska flaggens dag, den 6 juni, kan vara en bra dag att genomföra det här på. Kanske redan nästa år, säger Kerstin Fondberg.

- Violinisten Jan Stigmer och tonsättaren Johan Hammerth är otroligt duktiga på att profilera sig själva och gå utanför den smala nisch där de verkar. Ett gäng operasångare i Ystad insåg att de hade svårt att få jobb var för sig och gick samman till något de kallar Operapolarna och har fått många jobb. Annika Fehling är en begåvad musiker som samarbetar med den tyske musikern Rüdiger Kebe. De har skapat ett koncept de kallar "Slow food music", vilket bygger på att de vill ha en personlig kontakt med sin publik och en intimare stämning, och de söker därför udda spelställen inför en liten publik.

Nytänkande som gått hem.

Och förhoppningsvis kan inspirera andra att ta egna, nya grepp.

- Den som inte tar saken i egna händer kommer ingenvart. Det är dags för alla att få upp ögonen för den bistra verkligheten, avslutar Kerstin Fondberg.

Utbildningarna borde vara mera verklighetsanpassade

Bagatell 2

Köp 6 betala för 5

TELESKOPET

Den nya generationens notställ.

Inga skruvar -

bara att dra upp och

ner. Helt fantastiskt!

Snygg design som

passar i alla miljöer.

Pris:

från 445:-

(exkl moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Vilka frågor, glädjeämnen och bekymmer, är mest aktuella inför skolstarten hos er?

Torbjörn Stockenborn, kulturskolechef, Kulturskolan Stenungsund

Om jag börjar med vad som oroar oss så är det kommunens dåliga ekonomi de kommande åren, den slår obönhörligt igenom i vår verksamhet. Sen har vi det ständiga bekymret med lokaler på skolorna - vi tvingas ständigt till byten av förråd och undervisningsrum. Det glädjande är vår vilja till utveckling och vi hade ett fantastiskt kulturskoleläger med en helt ny inriktning, i början av terminen. Lärarna gjorde en jätteinsats!

Maria Tiger, musikledare, Musikskolan Ånge

Det ska bli roligt att träffa all fantastisk personal och alla härliga elever för att dra igång ett nytt spännande läsår. Att många vill använda sig av vår kompetens känns väldigt bra. Tyvärr stämmer inte resurserna med efterfrågan och en hel del elever får placeras i kö, hos oss på tvärflojt, gitarr, elgitarr, elbas, trummor och piano/synt. Sjukvårskariat brukar vara problem, till min glädje hittade vi en bra lösning. Spännande ska det också bli att jobba fram idéer för ett kommande dansprojekt. Mycket positivt är även att Landstinget satsar på både körverksamhet och bildprojekt i Ånge kommun.

Duncan Kemp, musiklärare, Kulturakademien Storuman

På grund av sjukdom och behovet av utbildning brottas vi just nu med problemet att hitta lärare till våra elever. Men detta klarar vi av - no problems! Förutom schemat planerar vi höstens/vårens konserter och workshops - detta gäller samarbete med näringslivet och våra internationella projekt. Vi planerar även undervisning i vår grankommun Sorsele, där det inte finns musikskola. Glädjeämnen inkluderar våra ungdomar som deltar i en internationell turné med ungdomar från Serbien, Makedonien och Norge, alla våra nya elever i årskurs 4 och de före detta eleverna som har valt att starta musikhögskoleutbildning nästa vecka.

Vinnare i Smockan-krysset nr 3/04

Vinnarna heter Gunilla Persson, Årsunda, Anita Wedin, Domsjö, Mats Andersson, Kalmar och Lennart Bryntesson, Årjäng som alla får varsin bok om Ulvön, Bottenhavets Pärla. Grattis!

Musiker stämmer kylskåpsstillverkare

En svensk musiker klämde fingret så illa i en kylskåpsdörr för två år sedan att han numera har känselbortfall. Nu stämmer han kylskåpsstillverkaren i Högsta domstolen.

Musikern anser att han inte längre kan utöva sitt yrke lika bra som före olyckan och därför kräver han den danska kylskåpsfabrikanten på 5 miljoner kronor i skadestånd. Han anser att kylskåpsföretaget bär ansvaret för olyckan eftersom företaget tillverkat en produkt med en säkerhetsbrist.

Företaget å sin sida anser sig inte ha någon skuld till olyckan utan hävdar att musikern stängt dörren på ett onormalt sätt.

Det ovanliga rättsfallet har redan varit uppe i Solentuna tingsrätt och Svea hovrätt och där dömdes man till musikerns fördel, och nu tar alltså Högsta domstolen upp fallet.

Av de 5 miljoner kronor som musikern kräver gäller 4,8 miljoner framtida inkomstförluster. Kylskåpsfabrikanten anser att totalt 9 000 kronor för sveda, värk och sjukvårdskostnader är mera rimligt. (Mitt i musiken)

Östros vill inte lagstadga musikskolan

Riksdagsledamoten Joe Frans (s) har till utbildningsminister Thomas Östros ställt en fråga om lagreglering av musik- och kulturskolan. "Enligt Kommunförbundets prognoser för de kommande tre åren kommer kommunerna att få allt svårare att få ekonomin att gå ihop. Därmed kommer den verksamhet som inte är lagstadgad att bli föremål för kraftiga neddragningar eller läggas ned, skriver Joe Frans."

Östros svarar att regeringen har gjort en satsning på kultur i skolan under åren 1999-2001. Betoningen på regeringens insatser har legat på att kultur förslår och stimulerar till lärandeprocesser. Musik- och kulturskolan är ett kommunalt åtagande och får inte några särskilda statliga bidrag, fastslår Östros och konstaterar vidare att han inte har några planer på att lagreglera den kommunala musik- och kulturskolans verksamhet.

Obehöriga lärare vanligt

Läraryrket och Läramans Riksförbund har nyligen publicerat en rapport över vilka som undervisar i skolan. Resultatet visar på att mer än var fjärde anställd lärare är obehörig. Över 4 300 har aldrig satt sin fot på högskolan och fyra procent av de obehöriga har inte ens egen gymnasieutbildning. Ekonomiskt är det också en dålig affär att satsa på en lång lärarutbildning då de obehöriga får fast jobb och ges samma lön som utbildade.

- Detta är ett hot mot skolans kvalitet. Lös problemet genom en lärarauktionering, säger Metta Fjelkner, ordförande i Läramans Riksförbund.

Nu prioriteras ungdomar och kulturella uttryck

Regeringen har beslutat att ställa 20 miljoner ur Allmänna arvsfonden till Arvsfundsdelegationens förfogande. Beloppet ska delas ut varje år i tre år. Ideella organisationer med verksamhet som riktar sig till och involverar barn och ungdomar kan själva eller tillsammans med olika kulturinstitutioner söka projektpengarna. Huvudinriktningen bör vara kulturprojekt av och för barn och ungdomar.

Tävling i bästa storbandskomposition

Att skriva musik till en storbandskompositionstävling lockade inte mindre än 16 unga kompositörer. Under Sandviken Jazzfestival i sommar tävlade åtta i finalen. Det blev Tommy Haglund från Stockholm som vann med "The Seven Seas", och som domarna menar, "sammanför harmonik och melodik till en enhet där jazzidiomet och den genomkomponerade tanken blir genuin och slutförd". Första priset bestod av 10 000 kronor. På andra plats kom Johan Pyykkö, Sandviken och tredje priset gick till Sven Elander från Årsta som fick 5 000 kronor respektive 3 000 kronor.

Svensk och engelsk musikutbildning jämförs

Till våren 2005 planerar Svenska ambassaden i London att stå för ett seminarium kring likheter och olikheter mel-

lan det svenska och engelska utbildningssystemet i musik. SMOK är inbjudna som företrädare för den unika svenska musik- och kulturskolan.

- Musik och kulturskolexistensen i Sverige är viktigt att belysa och vi kommer att ge, förutom all tillgänglig statistik, också en ideologisk bild av musikskolans historia, nuläget och de framtids tankar som finns, säger Johanna Garpe, kulturråd på Svenska Ambassaden i London.

Fler CD-spelare till värden

- Kultur ska även vara ett obligatoriskt inslag i värdeutbildningen, säger Gunilla Tjernberg, kristdemokratisk riksdagsledamot i kulturutskottet och Chatrine Pålsson, kristdemokratisk riksdagsledamot, tillika förste vice ordförande i socialutskottet.

- Ett flertal forskningsrapporter visar på ett tydligt samband mellan ett kulturellt aktivt liv och en god hälsa. Rapporterna visar också hur sjuka och äldre patienter avsevärt piggnar till när kulturella aktiviteter som musik, teater och högläsning erbjuds. Denna forskning är oerhört intressant. Vi vill göra kultur och hälsa som ett obligatoriskt inslag både på omvårdnadsprogrammet på gymnasiet och på högskolenivå. Vi vill att ett system med kulturcheckar ska införas - som ska fungera på samma sätt som dagens motionskort - där man skattefritt kan få tillägna sig fysisk aktivitet. Vi vill också att varje patient på sjukhus och sjukhem ska ha rätt att få tillgång till både CD-spelare och högläsning för att stärka den kulturella dimensionen.

Ny vd för Riksteatern

Regissören och skådespelaren Birgitta Englin blir den första vdrin med konstnärlig bakgrund på många år. Hon efterträder Peter Örn som nu är vd för Sveriges Radio. Englin har gjort succé med uppsättningar som "Elektra" i Uppsala och "I väntan på Godot" på Dramaten. Efter åren på Riksteatern med Örn och Lyrevik innebär utnämningen av Englin att det åter är en konstnär som är ledare för teatern.

- Hon är bred, hon är engagerad, vildsint engagerad och mycket duktig, säger Ingegärd Waaranperä, teaterkritiker på Dagens Nyheter.

Utnämningen är alltså bra för Riksteatern, menar Waaranperä, men tillägger:

-Om hon bara får plats för det konstnärliga, så att det inte blir för mycket pengar och siffror och sänt i vd-jobbet. (svt.se)

Vimmerby satsar vidare

Nu vill Vimmerby kommun gå vidare i sin satsning på ett Astrid Lindgren-centrum. Kommunen vill göra Näs prästgård i Vimmerby till ett internationellt informations- och forskningscentrum kring Astrid Lindgrens liv och verk. Målet är att verksamheten ska kunna starta år 2007, på hundraårsdagen av Astrid Lindgrens födelse. Nu väntar man på EU-pengar för att kunna gå vidare med ombyggnaden av prästgården. (DN)

Telefonstolpar är också kultur

Agenda kulturarv har presenterat sin programförklaring som syftar till att "förnya kulturarvsarbetets inriktning, demokratiska förankring och slagkraft". Programförklaringen ska användas av dem som arbetar med kulturarvet och inspirera till att komma mer i takt med tiden då de väljer objekt att kulturarvsbevaka. Fina stadshus ska inte prioriteras före bondgårdar, telefonstolpar eller kanske mjölkbord. I arbetet har bland andra medverkat, länsmuseumerna, länsstyrelserna, Riksantikvarieämbetet, Kulturrådet och Svenska Kommunförbundet. (DN)

Barnteater hindras av lärare

En ny forskningsrapport från ett treårigt projekt vid Regi-teatern Blekinge Kronoberg, visar att läramans vilja att ständigt vara effektiva och nyttiga, blivit till en bromsklotts för barnteatern i skolorna. Det är två forskare från Växjö universitet och pedagogiska institutionen som intervjuat 41 lärare som sett skolteater tillsammans med skolbarn i olika åldrar. Andelen lärare som enbart såg på teater i termer av effektivitet var så stor att forskarna anser att lärarna redan vid lärarutbildningen ska få lära sig att teatern kan leda till dialog och självförståelse, skriver Dagens Nyheter.

Porträttet

Anders Åberg

diggar Dylan och är rik på kreativitet

– Av Olof Wigren –

Anders Åberg är stockholmaren som numera är mer förknippad med Häggvik och Nordingrå än de infödda.

Hans Mannaminne, som startade med ett café 1981, har med tiden vuxit till en fascinerande värld av idéer, byggnader och ständigt mystartade projekt. Ett kreativitetens eldorado och på köpet ett turistmål som blir allt populärare. Mannaminne besöks i år av fler än 200 000 människor från hela Sverige och utanför landets gränser.

Det senaste som dragits igång är uppförandet av fem världsarvshus, ett nytt entréhus och ett kinesiskt hus.

Konstnären bakom allt har ständigt många bollar i luften men lyckas på något märkligt sätt bevara sitt lugn. För Anders Åberg innebär också ett dygn fler timmar att utträta saker på än för de flesta av oss andra.

Han gör fortfarande en del offentliga utsmyckningar och

andra uppdrag. Åbergs skapelser finns lite överallt. Du har kanske sett dem på Solnas tunnelbanestation eller på Arlanda flygplats?

Men det är på Mannaminne han koncentrerar sig mest.

På visionerna. Som hela tiden hålls vid liv och utvecklas. Och som starkt bidrar till att Häggvik och Nordingrå i Höga Kusten, Ångermanland, blir en allt intressantare punkt på kartan.

Somliga vill sätta stämpeln kulturentreprenör på Anders Åberg, men det är något han väifår bort.

– Jag har aldrig sett mig som en sådan. Inte heller som en kulturarbetare, för jag är ju ingen proletär typ.

Hans inställning är den att konsten ska utvecklas, den ska röra sig framåt. Förenklingen och tillbakasteg ligger inte för Anders Åberg.

– Alla vill väl i grund och botten göra saker och ting bättre. Det betyder inte att det behöver bli mer komplicerat men man sätter ribban lite högre för varje gång. Jag vill inte stanna upp i skapandeprocessen. Jag tror inte på det.

GILLAR DYLAN

Musiken har alltid spelat en viktig roll för Anders Åberg.

Hans egen husgud heter Bob Dylan. Honom har han träffat två gånger.

– Jag blev inbjuden till en tillställning efter en spelning i Stockholm, men... äh, det kändes inte rätt att gå. Men jag gav honom en sak jag gjort och jag vet att han uppskattade den. Folk har berättat för mig att Bob själv snickrade en låda i Hotel Sheratons källare för att kunna frakta den med sig på flyget hem, säger Anders och ler.

Att den kommunala musik- och kulturskolans tillvaro blir allt kärvarer bekymrar honom. Och han ironiserar över att regeringen med Leif Pagrotsky i spetsen hyllar det svenska musikundret och dess betydelse för landet.

– Men det går inte många kronor till att stimulera unga som vill musicera. Det är hyckleri, säger han.

IDROTTSFANTAST

Idrotten är en annan fascination hos Anders.

Han återkommer ofta under intervju till idrotten.

Gör jämförelser mellan

sitt eget konstnärskap och idrotten.

– Mycket av det vi ser på tv som utförs av elitidrottsmän är artisteri och konst på högsta nivå. Skillnaden mellan till exempel hockeyspelare och friidrottare och en målare är att målaren kan utöva sitt yrke så länge han har hälsan. Aldern sätter oftast inga hinder. Det får man vara tacksam för.

Anders Åberg är fyllda 59 men entusiasmen är inte tillnärmelsevis på nedgång och produktiviteten alls icke i avtagande.

De 52 husen i Häggvik blir garanterat flera.

Mannaminne har inte växt färdigt.

Jag är ju ingen proletär typ

Musiken har en stor betydelse i konstnären Anders Åbergs liv. Hans egen husgud heter Bob Dylan. Foto: Olof Wigren.

Namn: Anders Åberg.

Ålder: 59 år.

Bor: i Häggvik, Nordingrå, Ångermanland.

Familj: Hustrun Barbro och barnen Tom, Pål och Linnea.

Aktuell: Alltid som kreatör och utvecklare av Mannaminne.

Tjänar: "Från en miljon till femtio spänn."

Kör: "Folkbuss. Världens bästa bil."

Ser: "Alltid Giro d'Italia när det avgörs och mycket annan sport också. Bland annat."

Läser: "Fackpress inom mina intresseområden, som är oändligt många."

Lyssnar: "Helst på talprogram i

P1. Men aldrig på kulturprogram. Aldrig. Däremot ofta på musik. Blues, rock, visor... allt möjligt."

Skrattar: "Åt Fawltys Towers. Det är alldeles för lite John Cleese på TV. Jag har också hjärtligt kul åt Percy Nilegård. Den figuren driver träffsäkert med många och mycket."

Gråter: "Aldrig. Jag har svårt att få fram en endaste droppe. Jag antar att jag är en typisk kille på det sättet."

Älskar: "Ja, mycket. Mest Barbro. Tänk dig, vi har haft 40 år tillsammans. 40 bra år."

Ogillar: "Högfärd, arrogans och byråkrati. Och människor som inte värderar andra människor."

